

Ukrajinská krize: Desetiletí eskalace napětí mezi Ruskem a NATO

- CZ24 News | 19. října 2022

USA/RUSKO/UKRAJINA: Nedávno vydaná kniha amerického profesora historie popisuje nárůst napětí mezi NATO a Ruskem během posledních dvou desítek let a tvrdí, že NATO svými jednostrannými kroky situaci neodpovědně eskalovalo. Pro svoje tvrzení předkládá čtyři argumenty.

Místo předmluvy text ze stanoviska soudce Nejvyššího soudu USA [Olivera Holmese](#), ve kterém se zastal ruských aktivistů, kteří roznášeli letáky kritizující účast USA v první světové válce:

„Pronásledování za vyjádření názorů se mi zdá naprosto logické. Pokud nemáte pochybnosti o svých předpokladech nebo své moci a toužíte po určitém výsledku celým svým srdcem, je přirozené, když vyjádříte svoji touhu v zákoně a smetete jakoukoli opozici. Ale když si lidé uvědomí, že čas převrátil mnoho názorů, za které se bojovalo, mohou dojít k závěru, že nakonec bude žádaného dobra lépe dosaženo svobodnou výměnou názorů. Že nejlepší zkouškou pravdy je síla myšlenky, která je akceptována v konkurenční výměně názorů.“

Profesor historie Benjamin Abelow vydal nedávno knihu „Jak západ způsobil válku na Ukrajině“. V knize uvádí následující argumenty pro svoje tvrzení, že Západ a NATO postupovaly vůči Rusku bez žádoucí zdrženlivosti:

(1) Ignorování citlivosti Ruska na jeho západní hranici

Není pochyb o tom, že ruské vnímání externích hrozeb je hluboce ovlivněno historickou zkušeností. Kromě dvou německých invazí během první a druhé světové války bylo Rusko o sto let dříve napadeno Napoleonem, jehož armády po vítězné bitvě u Borodina vstoupily do samotné Moskvy. Poslední pozemní invaze německou armádou za druhé světové války přitom znamenala smrt pro zhruba 13% ruské populace. Rusko položilo na oltář vítězství nad nacismem násobně více životů než jakýkoli stát protinacistické koalice.

Moskva není pro svoji obranu obklopena dvěma oceány, nemá hory, které by bránily armádám v postupu. Je položena na rozsáhlých euroasijských pláních bez lehce bránitelných hranic. Ukrajina je pro Rusko strategicky důležitým územím, se kterým sdílí téměř dva tisíce kilometrů dlouhou hranici. Rozmístění zbraní nepřátelského uskupení na tomto území považuje za svoje přímé ohrožení.

(2) Zasahování do politického procesu na Ukrajině

Rusko je přesvědčeno, že se USA aktivně účastnily převratu na Ukrajině v roce 2014, který svrhl tehdejšího prezidenta Janukovyče. Velkou kontroverzi vyvolal únik záznamu rozhovoru mezi americkými diplomaty. Zástupkyně tehdejšího ministra zahraničí Victoria Nuland na záznamu hovoří s americkým velvyslancem na Ukrajině Geoffrey Pyattem. Během rozhovoru se baví o tom, kdo by měl, nebo neměl jít do nové ukrajinské vlády.

Uniklý záznam rozhovoru vyvolal v médiích pozornost z jiného důvodu. Victoria Nuland v jednom okamžiku doslova říká, ať „jde Evropská unie do prdele“.

Ať už byla role USA jakákoli, Rusko se obávalo dalšího vývoje a zejména faktu, že by prozápadní ukrajinská vláda mohla zablokovat ruské flotile přístup do černomořského přístavu Sevastopol, jehož

význam pro Rusko je vojenský i symbolický.

Profesor politologie na univerzitě v Chicagu John Mearsheimer, jehož názory na současnou krizi na Ukrajině se objevily v časopisu Economist, k situaci uvádí:

„Anexi Krymu prezident Putin neplánoval dlouho. Byl to impulzivní čin v reakci na svržení proruského prezidenta v roce 2014. Jakmile vypukla krymská krize, nemohli američtí a evropští politici přiznat, že ji vyvolali snahou o integraci Ukrajiny do západních struktur. Řekli, že skutečným problémem je ruská touha dominovat na Ukrajině nebo ji dokonce dobýt.“

(3) Rozmísťování balistických raket v Evropě a vojenská cvičení v blízkosti ruského území

V roce 2001 odstoupil prezident George W. Bush jednostranně od dohody o omezení systémů antibalistických raket. Následně uvedly v roce 2016 Spojené státy do provozu antibalistický systém Aegis v Rumunsku jako součást obranného systému proti raketám z Iránu nebo Severní Koreje.

Prezident Putin trval na tom, že přítomnost systémů, které mohou sloužit obranným i útočným cílům, představuje pro Rusko hrozbu. USA Rusko ujišťovaly, že jejím záměrem je využít systémy Aegis pouze pro defenzivní účely. Rusko nicméně posuzuje systém Aegis podle skutečných vojenských schopností, které zahrnují i útočné typy raket.

NATO organizovalo řadu cvičení v blízkosti ruských hranic. Například v roce 2021 proběhlo cvičení v Estonsku, během něhož byl simulován útok na systémy protivzdušné obrany na území Ruska. Ten samý rok došlo málem ke konfliktu, když během námořního cvičení za účasti NATO a ukrajinské armády vplula britská fregata do území, které Rusko považuje za svoje teritoriální vody.

(4) Nerespektování symetrických požadavků Ruska

Americká politika je dvě stě let určována Monreovou doktrínou, která říká, že jakékoli vměšování se do záležitostí západní polokoule budou USA vnímat jako bezpečnostní hrozbu. Pokud by nějaká zahraniční mocnost umístila vojenské síly v blízkosti amerických hranic, považovaly by to USA za porušení Monroeovy doktríny a důvod pro obrannou vojenskou operaci vyvolanou rozmístěním nepřátelských zbraní v blízkosti amerického území.

Umístění sovětských jaderných zbraní na Kubu v roce 1962 vyvolalo ostrou reakci USA, která hrozila přerůst v jaderný konflikt. Krize skončila po dvoutýdenní eskalaci dohodou, podle které stáhl Sovětský svaz svoje jaderné zbraně z Kuby.

Méně známým faktem je, že stažení sovětských jaderných zbraní z Kuby nebylo vítězstvím agresivního tlaku USA, ale výsledkem pragmatické dohody prezidentů Kennedyho a Chruščova, v jejíž neveřejné části se USA zavázaly výměnou stáhnout jaderné hlavice umístěné v Turecku v předchozích letech.

Překlad: S.Spurný

[ZDROJ](#)

Zdroje:

(1) [Válečné oběti](#)

- (2) [Audio Victoria Nuland](#)
- (3) [Rakety Rumunsko](#), [Popis Aegis](#)
- (4) [Kubánská krize](#)
- (5) [Kniha](#)